

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr 70 ANULU XII.

Telegrafulu e se de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditura
foiei pe afara la c. r. poste, cu bani
ga'ta prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provincie din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 6/18 Septembrie. 1864.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a transsilvana.

Siedinti'a din 5/17 Augustu 1864.

**(Desbaterea speciala asupr'a legii dietale: diur-
nele deputatiloru, comitetulu pentru alegerea in
senatulu imperialu.)**

Dupa citirea protocolulu in limb'a magiara, se cite-
se o petitiune a comuneloru Ghijas'a de susu si de josu: a se
incorpora la scaunulu Nocrichiului. Se da comitetulu pen-
tru impartirea tierii. Asemenea si o petitiune a comunei
Glaboc'a pentru incorporarea la cerculu Ayrigului.

Presied. comunica, ca in comitetulu pentru precon-
sultarea unei legi privitoare la alegerea in senatulu imp. s'au
alesu in despartimentulu I: Dunc'a si Vlass'a; in II: Aldu-
leanu si Branu de Lemeny; in IV: Budacker, Obert; in V:
Rannicher, Binder; in VII si VIII: Macedonu Popu, Laszloffy,
Filtch, Dr. Teutsch. Dupa unele observari ale lui Balomiri,
privitoare la despartimentele III si VIII

se trece la ordinea dilei: § 61 *) din proiectulu comite-
tulu.

Russu nu e multiamitu numai cu diurnele de 5 f.
pentru deputati, ci pretinde si unu relatu amesuratu pentru
cuartiere.

1. Balomiri cere stergerea alineei 3; caci deca u-
nulu ori altulu dintre deputati va pote si va voi sa renuncie
la diurne, nu scie pentru ce sa nu-i pota fi iertatu. Nu e
sprijinitu.

M. Bohatielu va sa se dea deputatiloru numai aceea,
ce se da si membriloru comiteteloru centrale, adica cate 5 f.
pe di, dar numai atunei, candu deputatii se afla a-
fara de locurile locuintei lor, si candu ceru ei insisi aceste
diurne. Bani de cuartiru si de drumu sa nu se dea! In
fine, prevediendu, ca propunerea lui va sa cada, se roga, ca
baremu sa fia sprijinita (Iaritate.) Nu e sprijinitu.

Plecker propune adausulu acel'a, ca si acei membri,
cari lucra prin comitete, sa primésca aceste diurne. E spri-
jinitu.

*Russu cere explicare dela repres. regimulu: ca ce se
intielege prin aline'a din urma, dupa carea nici unui membru
sa nu-i fia iertatu a resigna la diurne. Repres. regimulu da
explicarea ceruta.

C. Schmidt contr'a lui Balomiri si Bohatielu, afla
primirea acestoru diurne forte de lipsa tocmai in constituti-
une, ca sa nu se faca deosebire intre membri ce primescu
diurnele si intre acei'a, cari nu le primescu, ca sa nu se dea
ansa a mesura patriotismulu dupa diurne, si ca sa nu se puna
nimentu sarcini mai grele, decum e in stare a porta.

Codru Dragusianu inca e de parerea lui C. Schmidt.
Adeveratu, ca nainte de 1848 deputatii nu luau diurne, dar
de alta parte smulgeau pe poporulu si-i trageau si pelea,
falindu-se apoi, ca servescu tierii pe nimicu.

Gull chiama atentiunea casei asupr'a unui felu de co-
ruptiuni, ce s'aru face din partea deputatiloru cu alegatorii
loru, candu adica deputatii n'aru primi diurne. Mai departe
sprijinescu propunerea lui Plecker, adaugendu inca din partea
sea, ca si acei deputati, ale caroru alegeri s'au aflu nevalide,
sa primésca aceste diurne si sa nu-le restituie, candu s'aru
jntempla sa se nulifice alegerile lor. E sprijinitu.

Dupace C. Schmidt combate propunerea lui Gull
ca de prisosu, ear Puscariu pledéza pentru pastrarea testulu
comitetulu cu adausulu lui Plecker,

la votare se primésce proiectulu co-

*) A se vedé proiectulu de lege in nr 57—59 ai „Tel. Rom.“
Red.)

mitetulu cu adausulu facutu de Ple-
cker.

La § 62 Pope'a observa, ca cele cuprinse aici se
cuprindu si in § 59, si propune stergerea acestui §. E spri-
jinitu.

Gull propune formularea §-ulu acestui'a in modulu
urmatoriu: Dupa darea apromisiunei vinu inainte de tote a
se esamina actele de alegere.

Mog'a observa, ca in § 59 se vorbesce despre actele
de alegere numai in trecut, eara in § 62 in esintia. Ceea
ce propune Gull, se tine de regulamentu.

La votare se primésce propunerea
lui Pope'a.

La § 63 Eitel propune, ca diet'asa pota trece preste
defecte formale mai mici. Nu e sprijinitu de nimenea.

Lassel propune stergerea acestui §, caci se cuprinde
in § 59. Se sprijinescu si

la votare se primésce propunerea
lui Lassel.

Intr'aceea comisiunea insarcinata cu constatarea scruti-
niulu si-a finitu lucrarea, si Presied. enuncia, ca in comi-
tetulu pentru preconsultarea legii tramiterei la senatulu imp.
s'au alesu Lazar cu 42, Fogarasy cu 38 voturi; alu treilea
membru n'au avutu majoritate absoluta de voturi, si asiá se
va face alegere restrinsa.

§§-ii 64, 65, 66, 67 si 68 se primésce cu fara des-
batere.

La § 69 Koronka face o observare stilistica, ear
Vaid'a propune: Dreptulu de initiativa compete ambiloru
factori ai legislatiunei de o potriava, adica Mai. Sele c. r. a-
postolice si dietei; prin urmare (apoi sa urmeze §-ulu cum
e.) E sprijinitu:

C. Schmidt n'are nimicu in contr'a propunerei lui
Vaid'a, dar n'o afla de lipsa, caci nu contradice nimenea.
(Vaid'a: Superflua non nocent.)

Binder observa, ca nu e constitutiunalu, a face vre-
unu deputatu recursu la comissariulu reg. dietalu, ci la dieta
insasi. E sprijinitu, si

la votare propunerea lui Vaid'a re-
mane in minoritate,
eara lui Binder se primésce.

§ 70 se primésce.

Din scrutiniulu restrinsu, resulta, ca s'au alesu Gull si
Bolog'a.

Cu acestea siedinti'a se ncheia.

Siedinti'a din 7/19 Augustu. 1864.

**(Desbaterea speciala asupr'a legii dietale: re-
gulamentulu dietei.)**

Dupa citirea protocolulu in limb'a germana, la care se
incinge o desbatere sgomotosa, si dupace se cite-
se o petitiune a comunei Demsiusu pentru pasiunitu si paduritu, si iarasi al-
ta petitiune a comunei Riciulu de Campia pentru ajutoriu in
urm'a necasuriloru vremiloru:

se trece la ordinea dilei, adica la § 71 din
proiectulu comitetulu.

Binder repetiescu si aici propunerea sea dela § 69:
ca apelarea unui membru dietalu, a carui propunere Pre-
sied. n'aru voi a o pune la ordinea dilei, sa nu se faca la
comissarulu reg. impoternicitu, ci la insasi diet'a, carea va
pertracta intrebarea, deca e admissibila propunerea ori nu, si
deca o va afla admissibila, va statori totdeodata si tempulu,
candu sa se aduca la ordinea dilei.

H. Schmidt contr'a acestei propuneri, carea de siguru
va duce la conflicte intre regimu si dieta.

Fogaras y crede, ca prin propunerea acést'a se prejudeca dreptului regimului și se dá prémare libertate dietei, resp. majorității dietale; de aceea sa remâna §-ulu cum e.

Binder apera propunerea sea. Lui H. Schmidt i spune, ca déca acésta propunere aru provocá conflicte intra dieta și regimu, apoi modulu celu mai bunu de a incungiurá aceste conflicte, e, cá sa n'avemu dieta. Dar pentruca cu unu briciu ascutitu póte sa-si taie cineva grumazii, de aici inca nu urméza, ca sa ne rademu cu briciuri tempite. Dar nu numai tiér'a are cauza de a incungiurá astfelu de conflicte, ci și regimulu, pre care-lu deosebesce de tronul, are datorint'a de a incungiurá conflictele cu diet'a. Si afara de aceea regimulu mai are inca unu mijlocu, de care s'aru poté servi in atari impregiurâri, mijloculu adica de a nu sanctinâ hotaririle dietei. Lui Fogarasy observa, ca déca propunerea densului (a lui Binder) aru prejudecá dreptului regimului, cáci o propositiune reg. s'aru poté traganá din di in di, diet'a totusi are unu mijlocu in favórea sea, adica ea póte reieptá propositiunea regimului. In statuti constitutiunale ini-tiativ'a la facerea legiloru o ia mai cu séma totu diet'a insasi, si tocmai institutiunea acést'a constitutiunala s'aru calcá, déca nu s'aru priimi propunerea densului. In fine observa, ca comissarul reg. impoternicitu e o institutiune nóua, ce exista numai de candu a venitu Transsilvani'a la Austri'a, cáci mai nainte principele insusi erá membru alu dietei. De aceea densulu nu póte recunósce alta autoritate deasupr'a dietei, decátu pre corón'a insasi, carea are dreptulu de a sanctinâ ori de a reieptá propunerile dietei.

H. Schmidt repetiesce assertulu seu si se alátura lângá Fogarasy.

Dr. Ratiu combate pre Fogarasy, alu cáru asertu n'aru avé temeiu, de óre ce dupa § 70 alu acestei legi propositiunile regimului vinu la pertractare nainte de tóte celelalte. De aceea pentru Binder.

Puscariu crede, ca principiile nu trebuiescu repetite; si de óre ce § 71 e cuprinsu cu totulu in § 69, de aceea aici sa se stérge. Nu e sprijinitu.

Branu de Lemény espune deosebirea intre § 69 și 71. Apoi se declara pentru Binder. Dar parandu-i-se, ca nici prin motiunea lui Binder nu e destulu de preingrijitu, de óre ce ursoriulu pentru aducerea unei propositiuni la ordinea dilei iara merge la Presedintele, care iara póte traganá predarea lui, de aceea propune urmatoriulu adausu: Presied. dietei va fi indatoratu, acésta plângere, precum si recursulu la 14 dile dupa esibitiune a le pune la ordinea dilei. E sprijinitu.

Dr. Teutsch chiaru si cu pericolulu de a se pareá anticonstitutiunala se dechiara pentru § 71 din proiectulu comitetului neschimbatu, care i se pare destulu de dreptu; cáci déca regimulu are dreptulu initiativei, diet'a are dreptulu refusârei. Procedur'a, cá recoursele de felulu acést'a sa mérga la Comissarul reg., consuna deplinu cu art. XI din 179°/₁, unde se dice, ca déca preste tóta asceptarea Presedintele dietei n'aru face ordinea dilei asiá, dupacum doresce diet'a, acesteia i stá deschisa calea mai antáiu la Gubernatorulu, si déca n'aru ajutá nici mijloculu acést'a, atunci la Comissarul reg. In fine afla, ca tocmai acestu modu de recursu, adica dela Presedintele dietei la Comissarul reg. e de lipsa intr'o tíera, unde suntu atâtea diferentie natiunale si confessiunale cá in Transsilvani'a.

Dr. Ratiu combate pre Branu de Lemény si pre Teutsch, espunendu, ca propunerea lui Branu nu e de lipsa si ca nici prin dens'a nu potemu scapá de indoieli, ear lui Teutsch observandu-i, ca legile vechi nu potu fi totdeun'a normative pentru noi. Se declara de nou pentru Binder.

C. Schmidt respectéza tóte opiniunile, dar principiile constitutiunale i stau mai pe susu de tóte opiniunile private. Unulu din aceste principie e, ca dreptulu initiativei compete de o potriua ambiloru factori ai legislatiunei, va sa dica atátu Mai. Sele Imperatului, cátu si dietei, resp. membriloru eji. Cu cátu aceste principie se voru observá mai strictu, cu atát'a mai putínu suntu de temutu conflicte intre regimu si dieta. Institutulu Comissarului reg. dietalu l'a illustratu Binder de ajunsu; densulu nu va sa stérge acestu institutu, ci doresce cá acel'a sa susteá si mai departe. Dar la cele aduse de Dr. Teutsch trebuie sa observe, ca chiaru si atunci, candu recursulu se faceá la Gubernatorulu si dela acést'a la Comissarul regescu, conflictele intre regimu si dieta nu se evitau, pentruca staturile cereau necurmatu, cá gravaminele loru sa se ia mai nainte decátu propositiunile regesci. Tocmai pentruca dreptulu legislatiunei e impartitu intre regimu si dieta, interesulu ambiloru factori e a nu se slobozi la conflicte, cáci altmintrea se perde tempulu indesiertu. Déca gravaminele,

despre cari e vorb'a aici, in locu de a se dá Comissarului dietalu, se voru dá dietei. densulu nu vede intr'acést'a nici o calcare a dreptului regimului séu a dreptului Presiedintelui; pentruca densulu crede, ca de regula si de aici inainte Presedintele va aduce obiectele la ordinea dilei, si numai candu si candu la vreunu casu esceptiunala diet'a. Pentru propositiunea regimului nu vede nici unu pericolu, cáci in § 70 s'a statoritu odata, ca propositiunile regimului vinu la desbatere inainte de tóte celelalte. Adausulu lui Branu lu afla de prisosu, si se declara cu tóta resoluteti'a pentru motiunea lui Binder. (Bravo! de repetite ori. Voci: Incheierea desbaterei!)

Schuler—Libloy priimesce de ale sele tóte motivele aduse de Binder si C. Schmidt, si mai adauge numai aceea, ca dreptulu initiativei dietele de mai nainte lu aveau si-lu practisau in mesura cu multu mai mare, decátu diet'a de acumu; cáci cu tóte ca pe atunci propositiunile reg. cuprindeau numai teme, cari apoi diet'a insasi avea de a le perlucrá si a le umplé, totusi adeseori acelea se puneau la o parte si se luau inainte gravaminele. De aceea sa nu angustámu dreptulu dietei si mai tare, ci sa-lu lasámu cu cátu e de angustatu in proiectulu comitetului, si sa priimim propunerea lui Binder! (Bravo!)

Dupace Refert. Mog'a recomanda proiectulu comitetului neschimbatu,

la votare se priimesce propunerea lui Binder, ear a lui Branu si a comitetului se reieptá. (Nici Branu de Lemény nu se scóla pentru propunerea sea.)

Inainte de a se trece la § 72, Dr. Teutsch cere cuventulu pentru de a propune, cá sa se introduca si aici in ordinea dietala §§-ii 27—31 din regulamentul prov. de afaceri (formarea celor 8 despartimente).

Puscariu se'nvoiesce cu propunerea lui Teutsch; dar spre a se pertractá, trebuie luati §§ ii resp. unulu câte unulu, spre care scopu sa se dee comitetului resp. pentru preconsultare. Apoi adauge si din partea sea unu §, care cuprinde §§-ii cei d'antáiu ai regulamentului.

Br. Bedeus propune, cá fiacáru deputatu sa-i fia permisulu a face interpelatiuni. — E sprijinitu.

Buteanu face deosebire intre ordinea electorala si regulamentul casei, si nu se póte'nvoi cu aceea, cá sa se priimesca in legea electorala si regulamentul de trebi. Afara de aline'a I a §-ului 76 (ca decisiunile dietei se aducu la p. n. cunoscintia numai prin Comissarul reg.) si afara de § 77, (ca diet'a n'are dreptulu de a intrá in comunicatiuni cu alte diete séu de a priimi si de a tramite deputatiuni) sa nu se priimesca nimicu din regulamentu. §§-ii acesti'a sa se priimesca in legea dietala, ear § 72 si cei urmatori sa se stérge de aici si sa se transpuna in regulamentu. Nu e sprijinitu.

Refert. Mog'a combate propunerile lui Teutsch si Puscariu si apera proiectulu comitetului. A luá din regulamentu mai un'a mai alt'a, va sa dica a face carpituri, si cu carpituri diet'a nu se ajuta.

Eitel propune, a se percurge legea dietala pâna in capetu, cáci §-ulu din urma face amintire espresa de regulamentu, si acolo apoi sa se dica, ca diet'a adoptéza regulamentul provisoriu.

Dr. Ratiu e in contr'a propunerilor lui Teutsch, Puscariu si Br. Bedeus; cáci si déca aru intrá aceste propuneri in legea dietala, aceea aru remané o lege manca.

Puscariu inca a fostu de parere, ca §§-ii privitori la manipuliunea din launtru a dietei sa se transpuna in regulamentu; dupace insa acést'a nu s'au observatu, ei dela § 64 incóce s'au priimitu atâtea decisiuni privitoare la regulamentu, si densulu s'a crediutu indreptatitu, a face propunerile ce i s'au parutu de lipsa. Apoi combate pre refert. Mog'a pentru terminulu ne-parlamentariu „carpitori“ (Ho! Ho! Bravo!) Déca propunerile acestea suntu carpituri, apoi elaboratulu comitetului e o sdrantia (Ho! Ho! La ordine! La obiectu!); cáci numai sdrantie au lipsa de carpituri. (Sensatiune. Pausa.)

Branu de Lemény n'a sprijinitu nici un'a din propunerile aduse inainte, cáci nu se tinu de ordinea electorala, alu cárei § 1 suna asiá. (Citesce §-ulu, cum a fostu la'nceptu; apoi observandu-i-se ca acel'a s'a modificatu,) se declara pentru Eitel.

Schuler—Libloy vede in regulamentul de afaceri o parte fórté esentiala a ordinei dietale insasi, si de aceea e in contr'a lui Eitel si pentru Teutsch, Puscariu si Br. Bedeus.

Dupa care, fiindu tempulu inaintatu, siedinti'a se termina.—

Siedinti'a din 11/23 Augustu 1864.

(Desbaterea speciala asupr'a legi dietale: unii articuli din regulamentu.)

Dupa ce se citește protocolulu in limb'a româna si se

primesce fără observări, deput. Eppului Br. de Siagun'a i se acorda concediu pâna la capetulu lui Septembrie.— **Barritiu** anuntia venirea sea pe septemân'a urmatore.— **Opidulu Zlatn'a** se roga pentru dreptulu de a avé deputatu propriu dietalu. Petitiunea se dá comitetului pentru legea dietala.— Totu comun'a Zlatn'a se roga, cá sa aiba baremu unu jude singularu in sinulu seu. Se dá comitetului pentru impartirea tieriei.— **Comun'a Rosi'a de munte** petitiunea contr'a modalitãtii alegerei de deputatu, dupace la In. Guberniu aru fi petitiunatu de trei ori indesiertu; **Presied.** e de parere, ca sa se dé comitetului de petitiuni, **Nicol'a si I. Bolomiri** sustinu, ca celui de legitimare,— ceea ce apoi la votare se si primesce.— **Comun'a Murarenii** din distr. Nasendului se roga a fi transpusa la Reghenu, dupa cum stã in proiectulu regimului. Se dá comitetului pentru impartirea tieriei.

La ordinea zilei § 72 din proiectulu comitetului, resp. intercalarea unoru §§-ii din regulamentul de afaceri.

Repres. regimului Iakabb e de parere, ca trebuie sa se faca deosebire intre legea dietala si intre regulamentul de afaceri, cáci pe candu ceea e proprietate comuna a regimului si a dietei, acest'a e numai alu dietei, si diet'a póte sa si-lu faca dupa trebuintia pentru fiecare sesiune.

Refert. Mog'a repetiesce propunerea sea din siedinti'a din urma si declara, ca densulu prin cuventulu „carpituri“ n'a voitu sa vateme pre nimenea; ear deca respunsulu lui Puscariu a fostu parlamentariu ori nu, lasa la judeca'l'a opiniunei publice.

Plecker partinesce propunerea lui Teutsch, Br. Bedeus si Puscariu din siedinti'a din urma, dar e de parere, ca §§ii respectivi din regulamentul, adica § 27-31, apoi § 70-71, numai in principiu sa se priimesca, ear cu preconsultarea lor, precumu si cu rangiarea §§-iloru sa se insarcineze comitetulu respectiv.

Presied. observa, ca diet'a póte desbata si decide asupr'a lor si fára preconsultare si predare la comitetu, cu atât'a mai vertosu, cáci §§ii acesti'ase afia cuprinsi in votulu minoritãtii.

Plecker se abate dela parerea sea intr'atãta, incãtu numai rangiarea §§iloru va sa se predé comitetului. E sprijinitu. Apoi propune, cá §§ii 16 (netragerea la raspundere a deputãtiloru pentru dechiarãrile facute in dieta) si § 17 (cã nici unu membru alu dietei pe tempulu cãtu va tiné sesiunea sa nu se póta arestã séu persecutã judecãtoresce fára invoirea dietei, luandu afara aflarea in fapta) din votulu minoritãtii sa devina conclusu. E sprijinitu multu.

I. Balomiri partinesce propunerea lui Plecker, cá un'a ce se tine de legea electorala; ear propunerea lui Teutsch si Puscariu nu le priimesce; regulamentul de trebi sa si-lu faca fiecare dieta pentru sine!

Koronk'a propune o schimbare in §§i.

Puscariu retrage propunerea sea, de a se dá §§ii respectivi comitetului spre preconsultare, si crede, ca acei'a sa se pertracteze in dieta si sa se puna atãtu in legea materiala (dietala), cãtu si in cea formalã (regulamentu); cáci de-i vomu pune i vomu avé, de nu, nu. (Gull: Asiã e!) Mâne, poi-mâne voru intrã si Ungurii in dieta; atunci in comitete se potu alege membrii duoru partide, ear partid'a a trei'a póte remané eschisa, deca nu se va aduce in privinti'a acest'a lege positiva. De aceea partinesce propunerea lui Plecker, carea garantéza deputatului libertatea si independinti'a, propunerea lui Dr. Teutsch, carea va formarea despartiaminteloru dupa cercurile electorale, in fine propunerea lui Br. Bedeus, carea dá ori cãrui deputatu dreptulu de interpelãtuni. (Bravo! in centru.)

Obert recomanda spre priimire §§-ii 19 (desfiintarea dietei) si § 20 (sfer'a de activitate a dietei) din votulu minoritãtii. E sprijinitu.

Alduleanu pentru motiunile lui Dr. Teutsch, Plecker si Obert. Cá sa fia diet'a representata dupa cuviintia la preconsultãrile materieloru, e de neincungiurata lipsa, a se formã sectiuni, si acest'a fára 'ndoiela se tine de materi'a legi si are locul seu in ordinea dietala. Ori care nãtionalitate singura póte fi maiorisata de celelalte 2 nãtionalitãti; si de acest'a sa ne ferimu. Dar fiindca sectiunile se forméza dupa cercurile electorale, ear cercurile electorale se potu formã numai dupa impartirea cea noua a tieriei: pentru aceea pertractarea obiectului acestui'a sa se amãne pâna dupace se va decide asupr'a §§-loru 10 si 13.

C. Schmidt. Propunerea lui Alduleanu contradice propunerei lui Teutsch; de aceea amanarea nu e de lipsa.—

Fiindu si diet'a de acésta parere, se continua desbaterea asupr'a propunerei lui Teutsch.

Budacker cere a se aduce propunerile un'a cãte un'a la votare.

Dr. Teutsch reflecta lui Alduleanu, ca amanarea pro-

pusa de acest'a nu e de lipsa, de ore ce in propunerea lui Teutsch (Deutsch) se dice, ca formarea despartiaminteloru sa se faca mai tardiu, dupace se va decide asupr'a §-ului 10.

Alduleanu convingendu-se, ca prin propunerea lui Teutsch intrebarea formãrei sectiunilor remãne deschisa, de si crede, ca amanarea obiectului pâna la finea legi aru fi mai potrivita, retrage motiunea sea.

Budacker e de parere, ca sa se priimesca formarea sectiunilor in principiu, ear mai multu de atãta nu.

C. Schmidt combate pre acei'a, cari dicu, ca regulamentul nu se tine de ordinea dietala, si ca nici un'a din decisiunile lui nu se potu priimi in legea dietala.

Gavr. Manu in principiu consimte cu Teutsch, ear pentru partea formalã aru trebui sa se vorbéscã mai antãiu preste (in locu de: despre) cercurile electorale, alu cãroru numeru inca nu se scie. De aceea partinesce propunerea lui Alduleanu, cá obiectulu acest'a sa se amãne pâna la finea legi dietale; ear deca acésta nu s'aru priimi, atunci din propunerea lui Teutsch sa remãna afara numerulu cercurilor. E sprijinitu.

Mich. Bohatielu e de aceeași parere cá Manu.

Refert. Mog'a imputa lui Koronka, ca mai antãiu au aprobatu elaboratulu comitetului, ear acum lu critica, si dupace mai face unele alusiuni si la Puscariu, priimesce propunerea lui Manu.

La votare propunerea lui Manu pentru amanare remãne in minoritate de 34 contr'a 38 voturi; propunerea lui Manu (a nu se determinã numerulu cercurilor) se priimesce.

La a dou'a parte a propunerei Dr. Teutsch; cá in fiecare comitetu sa se tramita cãte unu deputatu din fiecare sectiune,

Budacker propune: Unu ori mai multi membri din sectiune. E sprijinitu.

I. Balomiri propune: In comitetele formãnde se voru tramite deputati dupa deciderea dietei.

Alduleanu combate pre Budacker si sprijinesce propunerea Dr. Teutsch, carea apoi

la votare, dupace Budacker retrage propunerea sea, se si priimesce.

Dr. Teutsch mai propune, ca deca 2 sectiuni se voru uní intrun'a, acelea sa tramita in comitete numerulu duplu de deputati. E sprijinitu. **Gavr. Manu** in contr'a acestei propuneri. **Dr. Teutsch** retrage propunerea sea.

§ 75 (stenografirea pertractãrilor dietale) si § 76 (intrebuintiarea comuna a rapórteloru stenografice si aducerea pertractãrilor dietale la p. n. cunoscentia) din regulamentul de afaceri se priimesce.

Cu cari siedintiã se termina la 2 óre.

Dela Sinodulu Eppiloru din Carlovitiu.

Amu fi fórté fericiti, candu amu poté spune cititoriloru nostri multu nou si multu bine dela Sinodulu din Carlovitiu. Nu potemu nici un'a, nici alt'a. Cea mai insemnata noutate o-amu comunicatu: ca Esc. Sea Eppulu Bucovinei, **Eugeniu Hacmanu**, insotitu de doi preoti si de Secretarulu consistorialu **Sienbach** (incãtu scimu, Neamtii!! romano-catolicu!) a plecatu la Sinodu. Despre sosirea si activitatea Esc. Sele inca nu scimu nimicu; ne tememu in sa, ca nu duce cu sine altu ce-va, decãtu o pétra, — pétr'a smintei, carea o rostogolesce acum de atãti'a ani. Programulu Esc. Sele, deca potemu dá crediamentu foiloru genmane, prin cari spira, aru fi si de asta data crearea unei mitropolii in Bucovin'a, subordinarea ei subt unu corpu reprezentativu in Vienn'a, comunu pentru toti greco-orientalii din monarchia (1), si infiintarea unei Episcopii rutene, cáci subordinarea bisericeii din Moldov'a sub cea din Bucovin'a e prea mare basna, cá sa ne potemu ocupã cu ea. — Greutãtile la desfacerea ierarchica crescu; capulu partidei serbo-ierarchice se pare a fi Episcopulu din Versietiu **Kengelatz**, cunoscutu atãtu de bine fratiloru nostri din Banatu. (Dupa scirile mai nóne din „Presse“ Eppulu **Hacmanu** s'aru aflã cu trupu cu sufletu in castrele neromãne. — Oare acésta e missiunea, ce i o-a 'neredintiatu „intregu clerulu si poporulu“ din Bucovin'a?!—

Numerulu membriloru mireni, dupacum ne spune „Concordia“, s'au immultitu prin d. Teodoru **Mandiciu**, consiliaru la Locotinti'a reg. din Bud'a, pentru a cãrei tramitere **Mitr. Masirewic** aru fi facutu pasii cuveniti la Gubernatorulu Ungariei **Contele Pálffy**. —

Sabiiu in 4/16 Septembrie. **D. Marcu Békessy**, translatoru magiãro-germanu alu dietei transsilvane, publica fóia de prenumerãtune la o fóia noua ungerésca, ce va sa ésa sub redactiunea densului din 1 Oct. a. c. sub titulu „Erdelyi Hetilap“, si a cãrei devisã e: Nu trebuie o-

poziție pentru orice pretiu! — Mai multi literati, venindu de la adunarea generala a medicilor și naturalistilor unguri din Osiorheiu (ținuta cu frumoase festivități și rezultate la 27 Augustu și zilele următoare) petrecu câte-va zile în Sabiiu. — La dieta au mai venit P. Eppu Dobr'a și d. Axentiu Severu. — Târgulu de mărfuri a fostu mai slabu, celu de vite mai bunu. Preste totu s'a simțitu lips'a baniloru. —

Sabiiu în 3/15 Septembrie. Eri după amăzi pe la 1 ora, pe caudu se aflau partea cea mai mare a locuitorilor din satulu învecinatu Turnisioru aici la târgu, erupse în această comuna focu, carele, după cum se dice, s'aru fi escatu din curtea unui fauru ziganu, și manatu de ventu în câte-va minute au nimicitu proprietatea a mai multu de 60 locuitori, și anumitu siurile și casele locuitorilor români fiindu de materialu mai slabu, au arsu până în fundamentu. Omeni nu s'au periclitatu, cu tôte ca se latise faim'a ca aru fi arsu și nisece copii; dar vite mai multe devenira prada focului.

Din țier'a Oltilui, în dñu'a de taierea capului sfantului Ioann. Domnule Redactoru! Omulu saténu, facă-se în lume ori ce schimbări adanci se voru face, — totu rămâne în cele mai multe părți necajitu, și foarte asupritu.

Pentru densulu se pare ca sôrele nu incaldiesce de o potriua, elu în multe privintie nu e consideratu, suferé nemangaiatu. Lasu, ca dările cele mari trebuie sa le platimu fără vaietu: dara suntemu nemangaiati și cu atât mai multu și nedreptăți atunci, candu noi nu ne potemu întielege cu aceia, în a căroru mâna depunemu contributul nostru. După cumu audimu noi dela unulu și dela altulu, ori și ce amplotu, care odata are de lucru cu noi, trebuie sa fie pentru noi și nu noi pentru densulu, prin urmare trebuie celu pucinu sa ne întielega limb'a noastră propria, deca nu toti baremu unulu doi dintre toti; ce însa cu dorere trebuie se observâmu, ca la onoratu nostru c. r. Perceptoratu din districtulu Fogarasiiului asemenea omu de întielesu nu se afla nici unulu, care celu pucinu sa ne întielega graiulu vorbirei noastre romanesci; de unde apoi noi în cele mai multe casuri trebuie séu sa ne procurâmu unu talmaciu, care asemenea ne costă bani, séu în lips'a acestui'a devenimu confusi unii pentru alti, și ne rămânu nu arare ori tôte călile noastre zadarnice, din care cause apoi ne și pagubimu adeseori. Noi nu scimu cu siguranță, ce însa amu dori sa scimu, ca acesti Domni dela onoratu perceptoratu suntu ei siliti a cunósce celu pucinu două limbi de ale patriei, séu densii au privilegiu numai exclusive pentru cunoscint'a limbii germane, pre care noi nici pre departe nu o cunóschemu, — că asiá sa tacemu și sa nu ne osandimu în fati'a lumii culte! Însa de nu posedu astfelu de privilegiu, apoi suntemu de tóta convingerea, cumca înaltele locuri respective nu au nici câtu de pucina cunoscintia*) despre aceea, ca noi suntemu nevoiti a ne folosi în tôte afacerile noastre de talmacitori cu Domnii amploti dela c. r. Perceptoratu, ce credemu cumca nici statulu prin asemenea neconsideratiune se face atare folosu însemnatoriu: ca statulu cere, și pre dreptu, sa fie întielesu întru tôte ale sele, dela care noi cá fii adevérati amu dori asemenea. — Dara amu dori din inima și sufletu, cá la asemenea perceptoratu sa se aplice bataru doi séu trei individi, cari întielegu și vorbescu limb'a noastră româna. —

Secerisiulu estanu au fostu preste totu nemultiamitoriu. Malaiu nimicu, fênu pucinu, întru atât'a, încátu ni téma ca o vomu pati-o cá fratiu din Banatu și Ungari'a. C.

Publicarea

baniloru incursi la fondulu Assoc. după adunarea gen. a Asociatiunei, până la ședinți'a comitetului Assoc. ținuta în 6 Septembrie n. 1864.

1. Prin D. prof. Boiu s'a administratu la cass'a Asociatiunei dela D. Dr. Iacobu Brundusianu 2 fl. v. a. pentru 1 esempl. din actele adunarilor gen. I. II. și III.

2. D. medicu în Siomecut'a mare Dr. Ioanne Colceriu corabianu tramite la fond. Assoc. tacs'a pre an. 186³/₄ în summa 5 fl. v. a.

3. D. Jude procesualu în Dobr'a, Alessandru de Craicu tacs'a iarasi pre a. 186³/₄ 5 fl.

4. D. Teodoru Moldoveanu Bucea din Mediasiu cá m. nou tacs'a și pentru diploma cu totulu a tramesu la fond. Assoc. 11 fl. v. a.

5. Prin D. protop și colectoru în Sabesiu Ioanne Tipseiu s'a tramesu la fondulu Assoc. 5 fl. v. a. cá tacs'a pre a. 186³/₄ dela D. Georgiu Elia Munteanu economu în Călnicu.

6. Deadreptulu la cass'a Asociatiunei a incursu tacs'e de m. ord. pre anulu trecut a Asociatiunei 186³/₄ dela urmatorii Domni:

a) dela D. administratoru de comitatu Ioanne Puscaru tacs'a de m. ord. 5 fl. b) D. Adm. parochu în Brasiovu Bart. Baulescu 5 fl. c) D. adm. protop. în Bai'a de Josu Nic. Fodoru tacs'a de m. ord. 5 fl. și 1 fl. pentru diploma 6 fl. d) D. negociatoru în Brasiovu Constantinu Jug'a tacs'a pre anii 186²/₃ și 186³/₄ 10 fl., e) D. prof. în Bucuresci Ioanne Badilescu tacs'a pre a. 186³/₄ 5 fl.

Dela Secretariatulu Asociatiunei.

Sabiiu în 6 Septembrie 1864.

Nr. 27—1

Concursu.

Comitetulu Asociatiunei transsilvane, amesuratu Concluzului adusu în ședinți'a II. a adunării generale ținuta la Hategu în 2 Augustu p. publica prin această concursu la unu premiu de 100 fl. v. a. destinatu pentru unu teneru român din clas'a profesiunistoru (meseriasiloru), destoinici a lucră cá maisteri, cu terminulu până în 1 Maiu n. 1865. Pre lângă următoarele condițiuni:

1. Competitorii la acestu premiu, trebuie sa fi invetiatu vreun'a din aci însemnatele șiese profesiuni, adeca: de zidari, bardasi (lemnari, dulghieri), mesari (alias templari), fauri (covaci), lacatusi, rotari, cá unele din cele d'antâia trebuintia.

2) se alatura langa petitiunea lor: a) carte de botezu. b) testimoniu scolasticu, celu puțin de 3 clase elementare, și de sciint'a desemnului, celu puțin, pre câtu se cere la meseri'a lor, c) testimoniu despre invetiarea respectivei profesiuni, din carele sa se cunósca invederatu, cumca resp. concurenti aru fi destoinici spre a-si portá profesiunea și a conduce vreo lucrătoria (Werkstatt) spre indestularea publicului, d) adevérntia despre o portare morala cuvenintioasa, séu dela Parochulu respectiv séu dela deregatori'a publica resp. (oficiolatu, Magistratu.)

Concursurile prevediute cu mai susu-însemnatele documente sa se substérna la comitetulu Asociatiunei până la terminulu mai susu însemnatu. *)

Din ședinți'a comitetului Asociatiunei transsilvane ținuta la Sabiiu în 6 Septembrie n. 1864.

*) Suntu postite și celelalte jurnale române, a reproduce în colónele sale acestu concursu.

Nr. 25—2

Concursu.

La scól'a capitala româna ortodoxa orientala a Protopresbiteratului Dobrei în Dobr'a devenindu doue posturi de Invatiatori vacante, se escríe concursu pana în 22. Septembrie 1864 st. v. cu unu salariu anualu de 400 f. v. a. pentru fiecarele. —

Individii, cari voru competá la mbracarea acestoru două posturi, trebuie sa fie de natiunea româna și de religiunea ortodoxa orientala, cá sa póta correspunde caracterului nationalu și confesiunalu alu scólei, și au a se adresá până la datulu descrisu cátra Efori'a scolaru din Dobr'a prevediendu-si recursele lor

1) Cu atestatu de botezu

2) Cu documentu despre capacitatea, despre servitiulu avutu, séu despre ocupaciunea de mai nainte, precum și despre portarea morala, politica, și cunoscint'a limbiloru patriei. —

Inspectorulu Districtualu și Presedintele Eforiei scólei capitale a Protopresbiteratului ort. or. din Dobr'a. —

Nicolau de Craicu, Protopresbiteru.

Nr. 24—2

Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatoresci din comunele greco-resaritene Topliti'a și Palot'a; cea d'antâiu împreunata cu unu salariu anualu de 300 fl. v. a., cortelu liberu și lemne; eara a două cu 80 fl. v. a. cortelu și lemne,

se deschide concursu până la 20 Septembrie a. c. Carii aru dori a ocupá vreun'a dintre aceste statiuni invetiatoresci, până la suscitá'ta di au a-si asterne concursele sele la subscrisulu, cuviinciosu timbrate, și adeca: la cea d'antâiu statiune e de lipsa cá concurentii sa scie tustrele limbile patriei, éra la a două numai limb'a româna, precum și tipiculu și cantările bisericesci, sa aiba Estrasu de botezu, Adevérntia despre sciintiele absolute, despre servitiulu de până acum și despre portarea lor morala și politica.

Administratur'a și Inspectoratul Distr. scolaru alu Turdei de susu.

Idicelu în 23 Augustu 1864.

Ioșifu Brancoveanu m. p.

Adm. Protopopescu și Inspectoru distr. scol.

Calendariulu pe anulu 1865 au esitu de sub tipariu și se afla de vendiare la tipografi'a diecesana. Pretiulu: nelegatu cu 20 xr., și brosiuratu cu 22 xr. v. a.

*) De unde s'o aiba, deaca nu ve plângeti?!

Red.)